15

ADRIANI VAN ROYEN

CARMEN ELEGIACUM

DE

JUSTO MOTUUM CORPORIS ANIMIQUE MODERAMINE,

OPTIMO TUTISSIMOQUE VITAE SANAE LONGAEQUE PRAESIDIO.

DICTUM

Octavo Februarii CIↃIↃCCLIX.

CUM

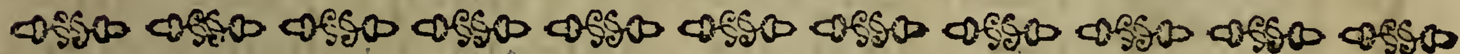
MAGISTRATU ACADEMICO

iterum abiret.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAMUELEM ET JOHANNEM LUCHTMANS,
Academiae Typographos, 1759.

ADRIANI VAN ROYEN
CARMEN ELEGIACUM
DE
JUSTO MOTUUM CORPORIS ANIMIQUE MODERAMINE,
OPTIMO TUTISSIMOQUE VITAE SANAE LONGAEQUE PRAESIDIO.

PERILLUSTRES AC GENEROSISSIMI ACADEMIAE BATAVAE CURATORES.

AMPLISSIMI, GRAVISSIMI, LEIDENSIS URBIS PRAETOR, CONSULES, JUDICES.

QUIQUE IIS VEL A CONSILIIS VEL A TABULIS ESTIS, VIRI PRUDENTISSIMI, CONSULTISSIMI.

DIVINARUM HUMANARUMQUE LITERARUM PROFESSORES CLARISSIMI, COLLEGAE CONJUNCTISSIMI.

QUI TRIBUNALI ACADEMICO AB ACTIS ES, VIR SPECTATISSIME.

DIVINAE MENTIS INTERPRETES CASTISSIMI, FACUNDISSIMI, PLURIMUM VENERANDI.

LINGUAE GRAECAE AC MATHESEOS LECTORES DOCTISSIMI, ACUTISSIMI.

QUARUMVIS ARTIUM AC DISCIPLINARUM DOCTORES ERUDITISSIMI, SAGACISSIMI.

CIVES, HOSPITES, CUJUSCUNQUE ORDINIS AC LOCI, AUDITORES HONORATISSIMI.

TU DENIQUE LECTISSIMA STUDIOSAE JUVENTUTIS CORONA, SPES PATRIAE, SPES ECCLESIAE, ACADEMIAE DECUS, PARENTUM AMOR, NOSTRA CURA, NOSTRAE DELICIAE.

ortes creari fortibus & bonis (ita praecinente Lyricorum Principe) uno omnium ore atque consensu probatum agnitumque sonat ἐπιφώνημα: & meritò, non enim inbellem feroces progenerant aquilae columbam. Verum, si homines, non quales luxuriantia fingunt pinguntque poëtarum ingenia, sed quales natura nati passim occurrunt, erudito serenatae mentis oculo contemplemur; Quotus, quaeso, ille quisque est albae gallinae filius, cui tanta contingit felicitas, ut praerogativis hisce, non nisi bono largiente Numine percipiendis, uti frui liceat? Quam numero pauci sunt, qui recto, qui honesto inbuti pulcerrimo praestantibus adeò corporis animique dotibus excellunt, ut, verè fideles vigilesque virium & virtutum custodes, beatam ejusmodi sortem in terris experiri mereantur? Utique desiderantur Fortes; Boni oppidò rari sunt; & tamen omnes, quod mirari subit, tales haberi, tales prae-

praedicari geſtiunt. Equidem, ſi quid video, non aliunde id prognaſcitur vitii, niſi ex communi & connata quaſi, cui omnes & ſinguli tam ſuaviter blandiuntur mortales, φιλαυτία: vera illa & perpetua (niſi ſummus mecum deliraverit Philoſophus) errorum ac peccatorum omnium cauſa, & non exhaurienda turbidi fontis ſcaturigine. Hinc enim, Homunciones aliis, ſibi Gigantes; hinc, omnibus infirmi prorſus & inbecilles, ſolis ſibi natura validi atque robuſti; hinc denique ingenio craſſi, & (ne quid durius dicam) verè plumbei, (tantum quippe de ſuis quisque ſperat facultatibus) unicè ſibi ſapere videntur. Hoc autem, utrum jam mentis vitio, an corporis valetudine contingat; num verò, quod rectius fortè & potiori quis jure ſtatuerit, discordibus animi, tacita gliſcentis ſuperbia, motibus adſcribi debeat, hìc non diſcutio, ſed ſublimioribus ſubtilioribusque ingeniis dijudicandum dirimendumque relinquo. Sufficit in praeſens famoſam illam, & quae cunctos quaſi faſcinat mortales, levi penicillo adumbraſſe Veneficam: Sufficit ad ſcopum noſtrum viva, qua tangi meretur, urtica caſtigaſſe turpiſſimam illam, omnisque doli mali miniſtram, φιλαυτίαν.

Sed ne Vos, A. A. O. O. H. H. per longiores ambages ducere, aut brevitatis ſtudioſiſſimus ſub ipſum orationis exordium in proprias dicendi leges peccare videar, paucis hac hora evincere conabor, *Optimum tutiſſimumque vitae ſanae longaeque praeſidium, in*

justo motuum corporis animique moderamine, esse positum.

Has autem partes, quas ante me sermone soluto strenuè sustinuerunt alii, num ego, (cum novi nihil proferant vel novissimi,) ligato pede feliciter adimpleam, Vos estote Judices.

Quodsi verò contigerit, ut promissis eventus non respondeat, aut suprema fortè ad Vos verba facienti latera deficiant, vestra, A. A. H. H, quam iteratis jam vicibus ex hoc suggesto dicenti canentique experiri licuit, fretus bevolentia, veniam pro laude paciscor . . . Saltem

Hoc habet: e placitis adsurgens Musa latebris
Dulce salutifero spargit ab ore decus.
Hoc habet: Aonio vigor inflammatus ab oestro
Purpureum genii fundit ab igne jubar.
Hoc habet: excusso lenti torpore veterni,
Pectus agit Phoebo plenus utroque furor.
Hic Deus, Hic miseros ex orci faucibus aegros
Eripit, auratas increpat ille fides.
Hic mihi, quem a teneris colui, comes ibit eunti,
Et gemina gressus diriget arte meos.
Vos modò cantanti Medicique Sophique favete,
Et festum hoc facili combibite aure melos.

Lam-

Lampade ſol roſea lucens, (ſeu ſurgat Eöo,
Seu lavet Heſperio fervida plauſtra mari,)
Immenſum radiis repetit ſplendentibus orbem,
Luſtratosque novo lumine luſtrat agros.
Luna phaſes reparat, nova cornua Luna reſumit,
(Ni fors cantatis moeſta laboret equis.)
AEquora ſubſidunt, fluctusque ad ſidera tollunt,
Et fluit & refluit Tethyos unda vagae.
Ignibus aſtrorum pictum chorus alter olympum
Temperat, auratis itque reditque rotis.
Perque ſua in ſeſe veſtigia volvitur annus,
Truditur & menſis menſe, diesque die.
Usque adeo facies rerumque renascitur ordo,
Et ſubeunt ſolitas Nata, Renata, vices.
Nos ubi decidimus, ſub dias luminis auras,
Corpora noſtra, olim non reditura, cadunt.
Stat ſua cuique dies, ſtat adulti terminus aevi,
Et, ruit in cineres, quod fuit ante cinis.
Lege ſub hac dubium vitae mundique theatrum
Scandimus infantes deſerimusque ſenes.
Ulterius nihil eſt: huc ſerius ocyus omnes
Tendimus; hoc properant Croeſus & Irus iter.
Ulterius, licet ipſe ſacras Epidaurius herbas
Colligat, & docta miſceat arte magus,

Quic-

Quicquid agyrta levis magno promittat hiatu,
 Nil, quo mortales progrediantur, habent.
Effugit extructos, fateor, compage revulsâ,
 Pars melior nostri nobiliorque rogos.
Immò, nec inficior, divino semine creta
 Mens aliquid fragili corpore majus habet.
Namque animo versata capit, percepta sagacis
 Vi genii prudens judicat, odit, amat.
Ast habet &, quo se Zoroastri machina, qua non
 Splendidius mundi condidit Auctor opus,
Efferat, & merito. Vis enthea corporis ultrò
 Corporeos actus, mente silente, regit.
Solaque, (divinae veneror miracula dextrae!)
 Vitam animat; vitae proxima causa suae.
Haec valet, aeterno quamvis obnoxia fato,
 Per se principium perpetuare suum.
Haec nisi constantem fibris animosa vigorem
 Inspirarit, iners corpora languor habet.
Siccine corporibus mens imperat, & sine dulci
 Conjugis amplexu regia sceptra tenet?
Siccine, uti perhibent, famulos dominatur in artus
 Corporis, & sensus lege soluta regit?
Nil minus: ad summum, dum conspirantibus armis
 Altera in alterius commoda portat opem,

Jure

Jure ſodalitii per juſſa reciproca, dulces
  Imperii alternant obſequiique vices.
Usque adeò nunquam, niſi ſana in corpore ſano
  Mutua mens cantet claſſica, ſanus homo eſt.
Immò ita pulſanda eſt lyra corporis, undique ſuaves
  Hoſpes ut accentus harmoniamque ſonet.
Teſtor honoratos emunctae naris amicos,
  Et medica claros arte manuque Viros.
Qui, quoties rabidi ſtimulis agitata furoris
  Auxilio artificis corda potentis egent,
Corporeis aegros animo moderantur habenis,
  Divina renuant ſi ratione regi.
Immò, ubi nec voces proſunt nec verba, ſaluti
  Caeſaream pandunt enſe vel igne viam.
Cumque ita, ſeu mentem ſeu corporis organa ſpectes,
  Pendeat a gemina tota ſalute ſalus;
Quid mirum, ſi cura animi, ſi cura caduci
  Corporis ad caſtos ſit revocata ſophos?
In quorum numero, quantumvis paupere, vati
  Sit mihi poſtremum fas tenuiſſe locum.
Quippe quod ad numeros non caſtigata Medentum
  Suſtineam vincto ſenſa referre pede.
Dum modò, naturae per quae moderamina motus
  Corporibus mentes convenienter agant;

Et modò, qua certas properantia lege ruinas
Corpora eant animis obſequioſa ſuis,
Nunc, quibus, extentae per mille pericula vitae,
Praeſidiis homini tempora laeta fluant,
Dicere Muſa parat. feſtivi turba theatri
Plaudito, ſi plauſu digna favente lyra eſt.

Scire licet, longosque dies vegetamque ſalutem
Cum deſiderio quisque flagrante petat:
Cum cupiant omnes paſſim juvenesque ſenesque
Deliciis aevi lautitiisque frui:
Quî fit, ut, ex multis vix tramite millibus unus
Incedat voto conveniente ſuo?
Quî fit, ut, ex validis prognata parentibus, excors
Ante diem ſoboles languida membra trahat?
Quî fit, ut, ex proavis atavisque potentibus ortus,
Sordeat in tenui conditione nepos?
Negligit hic corpus, mentem dementior alter,
Tertius ignavo perdit utrumque ſitu.
Quilibet heu! rationis inops caraeque ſalutis
Prodigus, errorem mulcet alitque ſuum.
Atque ita vix quisquam eſt, animi qui motibus aegri
Imperet, aut corpus, qua decet, arte regat.

Proh!

Proh! quantum humanae vaga per deliria mentes
 Terrenae in terris lubricitatis habent!
Proh! quantum, verae virtutis & ordinis expers,
 Indulget vitiis impia vita ſuis!
Solus enim, amborum tumidos componere fluctus
 Conſilio didicit qui ſapiente, valet.
Hic, velut e ſpecula, ſurgentes nube procellas
 Proſpicit, iratis vela negatque notis.
Hic, valido felix nervorum robore, mentis
 Tranquillae fruitur pace, potensque ſui eſt.
Hic ſapit, hic ſano meditatur honeſta cerebro
 Et pulcra, hic ſolus corpore, mente, viget.
Hic, ubi ſecum habitat, jucundae munere vitae,
 Coelicolûm in terris ſorte potitus, ovat.
Ergò age, & auguſtam mihi, Phoebe, Salutis in aedem,
 Cura bonae mentis ſi tibi, pande viam;
Caſtaque votivis morum praecepta tabellis
 Inſere, ut affectus aſpera turba regat.
Arte nitent animi, crudos Sapientia mores
 Mollit, & ingenium non ſinit eſſe ferum.
Hinc, quicunque voles placidam traducere vitam,
 Eſto hilaris, curas effuge, ſolve metum.
Invidiae domitor, caſti moderator amoris,
 Praecipites irae diſce cavere minas.

Triſtitiam languor, curas comitatur amaras
  Anxietas, praeli corda gravantis onus.
Qui timet, aerumnis graviora pericula veris,
  Expers conſilii, cernit, alitque malum.
Vir bonus inſani ridet mendacia vulgi,
  Ambiguoque levem ſpernit in orbe Deam.
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa,
  Ut Venuſinus habet, *murus ahenus*, Olor.
LIVOR edax animum, veluti rubigo metallum,
  Conficit, & ſtygia corpus adurit aqua.
Invidus hinc, lenti macreſcens tabe veneni,
  In ſua dum ſaevit viſcera, poena ſibi eſt.
Saltem, aliena oculis ubi commoda limat iniquis
  Sordidus, inde bonae nil ſibi frugis habet.
Nec facilè adſurgit mores generoſus in altos,
  Sed vitio genitus ſerpit, ut anguis, humi.
IRA, parens odii, tumidae temeraria bilis
  Filia, tartarei carcere digna Dei,
Praecipitat mentem, rationis deſtruit uſum,
  Vertit manſuetos in fera monſtra viros;
Dumque furore brevi longos male ſuada labores
  Parturit, infectum quod volet eſſe, facit.
Heu! quam terribili rabida haec inſania vultu
  Saevit, ubi atroces cogit in arma manus.

Igne

Igne truces ardent oculi, vibrantque minaci,
  Perpetuo horrificas fulmine, fronte faces.
Dentibus infrendet, ſpumas agit ore cruentas,
  Pallet, & illiſu membra tremente quatit.
Talis in ignitis oculis Agamemnonis ardor;
  Talis in irato fulgor Achille, fuit,
Quum ſibi ſubductam vi (proh pudor!) eſſe puellam
  Senſit, ut in faſtis divus Homerus habet.
Scilicet, hoc ipſo non eſt deformius ullum,
  Nec mage, vel Seneca judice, turpe malum.
Hic furor affectus animi ſupereminet omnes,
  Et premit imperio crimina cuncta ſuo.
Vincit Avaritiam, coeco impete vincit Amorem,
  Et gelidum ardenti diſcutit igne Metum.
Hic furor Ajacem ſaevis proſtravit in armis,
  Hic Hecubam in turpem juſſit abire canem.
Hic dedit Alcidae, ſeries quem nulla laborum
  Fregerat, OEtaeo membra cremanda rogo.
Hinc ſubitae mortes, deſolatique Penates,
  Hinc via ad infernos prona patensque lacus.
Sed qua, Blande Puer, qua te, formose Cupido,
  Candidus excipiam fronte, vel ore canam?
Quo te feſtivis geſtuque habituque theatris
  Producam, vultu lenis & aſper Amor?

Foedere tu ſanctos thalami genialis honores,
  Et ſtabilem firmas poſteritate domum.
Per te Simplicitas nudam ſe nuda tuetur;
  Et cum purpureo cana Pudore Fides.
Per te jucundae celebramus feſta Juventae,
  Per te mortales, quod ſumus, omne ſumus.
Eſt in amore ſalus, licet optima mille dolores
  Gaudia diſturbent, eſt in amore ſalus.
Verum, ubi blanditias, riſus, nutusque loquaces
  Spargit, ad inceſtus ingenioſa, Venus.
Quam citò pruna levis, cineri ſuppoſta doloſo,
  Ardet, & ignivomo devorat oſſa rogo!
Quam ſubitò poſitos egreſſa Modeſtia fines
  Ambigit, & coeco cum Duce coeca ruit!
Quam facilè errorem foedum temerarius error,
  Arte mala fraudem fraude tegente, trahit!
Tunc face, tunc pharetra telisque armatus & arcu,
  Alta, furens aeſtu, cornua ſumit Amor.
Impatiensque morae ſtridentibus advolat alis,
  Vibrat & in calidum ſpicula torta jecur.
Heu! quot non juvenes, quot non ferus ille puellas
  Perdidit, & laqueis implicat usque ſuis!
Quot non legitimi temeravit foedera lecti
  Improbus, & caſti jura marita tori!

His

His (hodierna licet vincant exempla priores,
Quotquot ab hiſtoriis innotuere, typos.)
His (ne fortè vagae Veneris malè prodat amores
Ad vivum expreſſis picta tabella notis.)
His Helene ſtimulis bis adultera facta pudorem
Exuit, obſcoenis digna rapina procis.
Hoc doluit juſtis vindex Menelaus in armis,
Cum ſuus ex Paridis crimine crevit amor.
Hoc doluit, Phrygias inter celeberrima Nymphas,
Oenone, lacero corde tremente ſinu.
Hoc pia Penelope, dum lentum exſpectat Ulyxen,
Hoc doluit viduo Laodamia toro.
Teſtis Dardanidum Priamique arx alta ſuperbi
Et vetus Argivis Ilios uſta focis.
Scilicet acer Amor non una indagine fallit,
Mille ſed exercet retia, mille plagas.
Colligit errantes oculis petulantibus ignes,
Colligit affectus quoslibet unus Amor.
Invidet, odit, amat, metuit, vovet, audet, & auſis
Inferior, nullo frena tenente, furit.
Eſt in Amore dolor, quamvis comitentur amara
Mille voluptates, eſt in Amore dolor.
Qui ſapit, hos arcus, haec tela Cupidinis audax
Frangit, & urentes excutit oſſa faces.

Qui

Qui ſapit, affectus omnes moderatur, at iram
  Invidiamque, duo monſtra tremenda, domat.
Si miſer, ut miſer eſt, cui leges callida ponit
  Foemina, blanditiis imperioſa ſuis.
Quantô flebilior, ſibi qui ſuccumbit, & ultrô
  Submittit famulo libera colla jugo.
Audiat hoc viridi florens aetate Juventus!
  Audiat hoc canis curva Senecta comis!
Omnis ad extremum ſtudio nocet ardor anhelo,
  Et vitio Nimium non caret omne ſuo.
Inconſtans animi, ſtimulis agitatus iniquis,
  Servandum in rebus neſcit habere modum.
Si medium tenuiſſet iter, fallacibus alis
  Icarus aequoreas non temeraſſet aquas.
Oſcula Narciſſus niſi fontibus uda dediſſet,
  Ridiculus formae non nocuiſſet amor.
Quilibet experto propriae mihi crede ruinae
  Auctor, & aerumnae cauſa caputque ſuae eſt.
Felix! qui minimis fallax erroribus aevum
  Tranſigit, & vitiis imperat ipſe ſuis.
Felix! qui miſerae metuenda pericula vitae
  Effugit, & portum, quem meditetur, habet.
Perque viam pulcrae Virtutis Honoris in aedem
  Scandit, & aeternae laudis anhelat opes.

Nec

Nec tamen, ad titulos non aere ſed arte paratos,
Turgidus ampullis ambitionis ovat.
Sed, recti verique tenax, ſectatur honeſtum,
Quod juvenes ornat ritè, decetque ſenes.
Sed, privata domus, patriae ſeu publica tractet
Commoda, juſtitiae pondera ſola probat.
His quicunque animum virtutibus auget, easque
Exercet, magno Socrate major erit.
Edocet hic oculos, ne quae ſibi vulnera quaerant,
Aure nec admittit, nec ciet ore, nefas.
Integer hic vitae ſcelus averſatur, & omnes
Ut teneat, ſpernit, quas habet orbis, opes.
Hic pius, hic prudens, hic candidus atque rotundus,
Humano ſuperos exprimit ore Deos.
Mens ſummum tranquilla bonum eſt, tutela Salutis
Pax animi, & cerebri nata quiete quies.
Sedibus his pietas cordis ſincera moratur,
Tutaque formoſa relligione Fides.
Sedibus his aevi regnat ſpes laeta futuri,
Et viget aeternis vita beata bonis.
Donec adorandum, poſt fata noviſſima, nulli
In terris homini tranſſilienda, Deum
Perpetuis hymnis celebrabimus, inque Parente,
Et Sobole, & Sancto Numine, Numen idem.

Pergite, Pierides, exhaufta parte laborum,
Pergite, & admiffo fubdite calcar equo.
Compofitoque animo, Faciles componite corpus,
Utraque tutelae credita cura meae.
Publicus in pulcras amborum adfertor arenas
Confcendo. Coeptis annue, Phoebe, meis.
Doctaque judicium fufpende Corona feverum,
Nec temerè Medicum nec reprehende Sophum.
Cos acuit ferrum, licet exfors ipfa fecandi,
Expurgat cerebrum Sal, licet acre, malum.
Enthea vis vitae, cunctos diffufa per artus,
In cerebro fedem fertur habere fuam.
Nec tamen ex illa tantum circumfpicit arce,
Imperii leges diftribuitque fui.
Sed vigil in fibra minimique propagine nervi
Excubat, & partes, quas tueatur, habet.
Illa ciet bellum, pacem facit illa, tumultus
Illa repentinos excitat, illa fopit.
Illa quatit fceptrum: germanae juffa Sorores
Expediunt, Dominae fubveniuntque fuae.
Dulce minifterium eft. Animales temperat actus
Altera, dum reliquis altera & una praeeft.
Illa refert, fenfus famulique per organa motus,
Fata fua, & menti fedula praeftat opem.

Haec

Haec data Naturae Vitaeque negotia curat,
Juris & arbitrii, cetera, tota ſui.
Unanimes ambae, quales decet eſſe Sorores,
Nunc gaudent, verſa nunc vice fata dolent.
Inde Valetudo, vel ridet libera morbis,
Aut oppreſſa malis undique, tota gemit.
Hancce, (catenati corpusque animusque, labores
Diſſimili quamvis ſorte jugoque ferant,
Naturam juſſumque Dei regale ſequuntur:
Sufficit illa, vias invenit illa, ſibi.)
Hancce ubi praecipitem ſeu mens, ſeu mentis iniquus
Impetus, in turbas ingenioſus, agit.
Acrior aut ſtimulus, vel corporis inſita vitae,
Nervoſive Hominis, vis violenta, ferit.
Mox ortu varius vario diſcrimine morbus
Ingruit, & medicam languor anhelat opem.
Hanc ego, cui longo fiducia crevit ab uſu,
Spondeo, ſi victas mors det acerba manus.
Hanc ego, non rerum farragine ſaepè nocenti
Non ignis, varia vi variantis, ope,
Simplice ſed motus vitae moderamine, ſenſus
Falſa niſi veri ludat imago, feram.
Vos penes arbitrium eſt, habeatne criteria veri,
An cerebri ſpiret ſomnia, Muſa, vagi.

Si flexa ad numeros animi lenire dolores
Vox valeat, nubes discutiatque graves.
Quid non Poeonia, Medici, speremus ab arte?
Musica Dis curae, Dis Medicina fuit.
Non ego per praeceps in aperta pericula ducam,
Sed librata suo pondere membra regam.
Consule, si sapias, Ingesta, Excreta, Retenta;
Corporis atque animi consule Gesta tui.
Ingere, quod satis est: quod inutile, dejice pondus:
Membra move: arbitrio, cetera, vive tuo.
Ulterius nihil est, Medicus quod spectet, & error
Si subit, errorem corrige, mitte, cave.
Rex ero, si dederis: vegeto vitalia motu
Flumina, Maeandro restituenda suo,
Vel dare, vel vitio turbata negare, salutem,
Et vitam, vitae fonte silente, mori.
Si renuas; vitam solo subsistere motu
Contendam: lites aestimet Artis amor.
Cor premit acceptos impulsu perpete succos,
Purpureisque in se volvit agitque rotis;
Persentitque, tubos ubi musculus urget anhelos,
Auxiliatrices, igne juvante, manus.
Turgidus aetherea Pulmo dum vescitur aura,
Ventilat humores nocte dieque novos.

Inde

Inde fluor maſſae per ſe redit aptus inerti,
Et calet expertis uncta culina coquis.
Inde nitet Cerebrum, Jecur, & qui, mole tumeſcens,
Ex vero Fiſci nomen & omen habet.
Inde vigor nervis, validis juvenile lacertis
Robur, & humanis vita beata bonis.
Quid ſupereſt? ſtimulus donec ſtimulante movetur,
Vivimus, & vitae dedita turba ſumus.
Cedimus at fatis, ubi vaſa quiete reſidunt,
Et motus, oleo deficiente, ſilent.
Viveret Iliacus, (ſed non ita fata tulerunt,)
Si gravidus Danao milite ſtaret, Equus.
Viveret, &, radiis propria virtute reductis,
Non interruptum perpetuaret iter;
Viveret aeternum, profugo Motore ſuperba
Machina, ni vitae fonte careret opus.
Ergò age, &, ut ſartam tectam tueare ſalutem,
Principio vitae praeſide, membra move.
Excute Torporem, lentum excute corde veternum,
(Deſidiae cauſam deſidioſus agat.)
Virus habet, gelido fallax depaſcitur igne
Corporis atque animi robora, virus habet.
Cernis, ut infirmet tardum languore cerebrum,
Filaque nervoſae laxet eburna lyrae.

Cernis, ut, inductis ignava per otia morbis,
  Deserat ingenuas purpura grata genas.
Inque locum succedat iners & pallidus ora,
  Fallor? an ex Hydrae semine natus, Hydrops.
Degener ad Venerem somnoque ciboque saginet
  Viscera; nervorum vim generosus amat.
Ingluvies jugulat, gliscit stimulata voluptas,
  Auctaque luxuria sollicitante necat.
Lege data Cyrus Persis, (si vera vetustas,)
  Concessit nullos absque labore cibos.
Utile propositum est: aequent alimenta labores;
  Ad vires motus exige, sanus eris.
Non undena mihi viridis per lustra juventus
  Cresceret, & firmo staret adulta pede.
Ni tener arguta docuisset Naso Camena
  Quod vitium capiant, ni moveantur, aquae.
Hoc utinam! compti juvenes comptaeve puellae,
  (Ludificant mixto femina virque foro.)
Hoc utinam! adsueti per tot dispendia tanti
  Temporis hesternas aedificare comas;
Hoc utinam! lepidi, quos picturata Papyrus
  Sedibus adfixos nocte dieque tenet;
Perciperent! pictae sorderent nomina Chartae,
  Sorderet fallax Alea, tecta Venus.

Heu!

Heu! quantum, quantum, peregrinis moribus, aetas
Proh dolor! a priſcis noſtra receſſit avis.
Hi, procul a fuco, juſti rectique tenaces,
Servarunt, macti laudis honore, decus.
Atque, opere exacto, dulci ſine fraude Lyaeo,
Luce ſacra, frontes explicuere ſuas.
Hos ego, dum vivam, (vivat per ſecula virtus
Maſcula!) naturae lege jubente, ſequar.
Mortua degenerem, genuinum urtica nepotem
Viva ferit, promptam fertque ſalubris opem.
Nobilis a prima vires aetate palaeſtra
Firmat, & infantis debile robur alit.
Frigoris hiberni ſpernunt exercita motu
Corpora ſaevitiem, tuta calore ſuo.
Mollitie exhauſtam motu Medaea juventam
Reſtituit, longos continuatque dies.
Hinc ea, quam perhibent, Aquilae formoſa ſenectus,
Hinc valido vires corpore, mente vigor.
Hinc nitet, hinc ridet, melioris ſanguinis index,
Purpureus niveo mixtus in ore color.
Hac fugiunt Lenti nullo diſcrimine morbi,
Hac Celeres multi ſaepè caventur ope.
Cedit aquoſus Hydrops, cedit Pituita labori,
Et grave concuſſo rene fugatur onus.

Ple-

Plenior exhalet, motu gracilefcat obefus;
Pondere fubducto crefcet utrique falus.
Quêis exercitiis & dira & diva Podagra
Pellitur, his hilari pallida fronte Lues.
Nec juvat hîc doctas animum coluiffe per artes,
Corpore neglecto machina mensque ruunt.
Deme, falutifero medica rubigine, Marti
Armorum fonitus, Miles inermis erit.
Nobilis auriferis nil Cortex miffus ab oris,
Nil Jovis & Majae mobilitate Satus.
Nil fine corporeo motu generofa Metallis
Flumina, vel facris fontibus orta, valent.
Aft Exercitium, quoniam non omnibus idem
Utile, conveniens elige, tutus eris.
Hinc, quid Vita ferat, quid Sexus, Tempus, & AEtas,
(Hoc Arcana latent cortice tecta) vide.
Adfueta a teneris (odit Natura Novantes)
Permutare aliis, fint licet apta, cave.
Indomitasque Jovis, qui me nervofior, iras
Rideat, & velis naviget ille fuis!
Cetera, ad extremam ne peccet fordida metam,
Aut cadat attritis vecta Thalia rotis.
Doctus Ariftarchus, divini cenfor Homeri,
Ambulet, hifpana prae gravitate, Pedes.

So-

Socratis exemplo, ſaltetque agitetque choreas,
Lumina cui pigro victa ſopore cadunt.
Nam ſaltante Sopho quis non ſaltaret, & artus
Flecteret ad numerum, voce juvante, leves?
Per me declamet, ceu rhetor, ineptus agyrtes,
Eloquium docti ſi Ciceronis habet.
Per me natales ſancti celebrentur Huberti,
Exagitetque canum vis generoſa feras.
Verſet aratra manu, liquidumve per aethera miſſas
Luce ſacra geminet ruſtica turba pilas.
Per velata globos menſae protrudat eburnos
AEquora, fallaci prodigus arte, nepos.
At, vaga ſi ſpiſſo turgent tibi viſcera ſucco,
Conſpicuus, vacuo ventre, veharis equo.
Arte laboratos tantum ne ſcande caballos,
Ni mala luxatae praemia mentis ames.
Cui lepidum caput eſt, phyſico ſed inane cerebro,
Ut crepet, arborei terga fatiget equi.
Denique, Democrito qui ſe ſapientior effert,
Naviget Anticyras, Helleborumque petat.
Claudite, Pegaſides, fontes Aganippidos, almo
Plus ſatis undarum prata bibere ſinu.

Hic A. A. H. H. *dicendi canendique finem facere mihi propoſueram,*

Turbine ſed quaſſas ACADEMI ſentio ſylvas:
  Heu! meus Heroas inter HONERTUS, ubi eſt?
Ille ſacroſancti gravis Ordinis arbiter, amplos
  Ille Senatores maximus inter, ubi eſt?
Occulit indignis vultum digniſſimus Umbris,
  Conſulat ut famae poſtuma fama ſuae:
Hinc bene proſpexit labefactae ſancta Minervae,
  Te ſibi quod legit, Dos nova, cura Patrum.
Vulnera ſic coeant: ſic feſſo Atlante repoſtum
  Herculeis humeris excipiatur onus.
Macte animo, & fortis famam immortalis HONERTI
  Contendas meritis amplificare tuis.

Eloquar, an ſileam? paſſis Elegëia luget
  Crinibus, & ſectis ſaucia tota genis.
Eloquar, an ſileam? trahor in diverſa, fatigant
  Pectora certantes, hinc amor, inde dolor.
Hic jubet, Ille vetat, gelidae dare inania morti
  Munera, & effuſis exululare comis.
Vincit amor ſancta potior pietate, dolorque
  Praebuit ut victas, ſolvitur ora, manus.
Et, miſerum rauca meditatus arundine leſſum,
  Heu! celebrat feſto funera acerba die.

ANNA,

Anna, Caledonii digniſſima ſanguinis Haeres,
Dotibus ingenii nobilis Anna jacet.
Dumque graves implet partes generoſa Mariti
Proh dolor! erepti, Proh dolor! Ipſa cadit.
Anna fuit: nigris circumſonat atria pennis
Nenia, & auguſtas mors cubat ante fores.
Pro viridi myrto ſurgit funeſta cupreſſus,
Pro viola & pulcris horrida ſpina roſis.
Virgine pro lauru telis paliurus acutis,
Proque hederae, taxus, fronde comante, nocens.
Ingemuit, planxitque ſinus Carolina decoros,
Fratris & ad lacrymas vix premit Ipſa ſuas.
Fletibus indulget, curisque liqueſcit amaris
Regia, funereas ut videt, Aula, faces.
Indoluit Genitor: confuſa Britannia luctu
Squallet: it exequias Belgica moeſta pias.
Atrati Proceres, atrati ex ordine Cives,
(Singultu querulos frange, Thalia, ſonos.)
Per lacrymas, gemitus, planctus, ſuſpiria, ducunt
Funus, & averſis vultibus ora tegunt.
Publicus hic luctus: ſocio lugubria ſumens
Publica communis plorat amore dolor.
Et merito. pars Anna gravis veneranda Senatus
Auguſta viduum fecit in aede locum.

Nec ſale conſperſo poſthac ſermone ſedebit
Conſpicuos inter conſpicienda Patres.
Nec Procerum validis decreta tuebitur armis
Principibus Princeps celſior ipſa ſuis.
Nec (proh quanta extant uncti monimenta favoris!)
Munera munifica ſparget inempta manu.
Dum vel Alexandrum vel fortem pingit Achillem,
Vel tereti niveum pollice pulſat ebur.
Tot dotes animi, dotes tot pectoris alti,
Tot bona, nox tenebris claudit, & urna, ſuis.
O utinam ſuper hiſtoriae vixiſſet acerbae,
Civicus & lites compoſuiſſet amor!
O utinam in media non exſpiraſſet arena,
Et controverſo jure careret honos!
O utinam Batavo Pietas candore coruſcans
Principis & Legum fida Miniſtra foret!
Sic, ſic Aula fidem, virtutem ſumma Poteſtas
Amplexae, Populis aurea ſecla darent.
Hoc opus, hic labor eſt. doctae, vitare Charybdin
Qui cupit, in Scyllam ne cadat, artis eget.
Hoc unum, hoc unum, (nam quae morientis ab ore
Proveniunt, rata ſunt) aegra Thalia dolet.
Nempe quod, ancipiti Patriaeque & Patris amore
Extenuata, ſuum viderit ANNA diem.

Im-

Imbueritque aras, inſani Victima belli,
Et geminos inſons ac miſeranda focos,
Ante triumphales potuit quam cernere lauros,
Et pacem Europae reſtituiſſe bonam.
Sed, matura polo, coelos conſcendit, ab aequo
Praemiaque expectat Judice juſta ſuo.
Sic cecidit pars una mei, parsque altera voti,
Utraque NASSAVIO ſed reparata toro.
Dî benè! quod ſuperent noſtri GULIELMUS amores
Et CAROLINA, altae Spesque Decusque Domus.
Haec Patriae, haec Batavi duo firmamenta Lycei
Inconcuſſa Dei ſervet ametque Favor!
At, Tu, MAGNE GENI, cape, quos adolemus, honores,
Auriacis arabo fiet odore focis.
Tu, ſanctum, GULIELME, caput, caput Ordinis alti,
Ad placidas artes erudiende, veni.
Conſilii plenos virtutis amore Penates,
Quos Proavi Leidae conſtituere, cole.
Hic habitant Leges, hic dignae Principe Muſae,
Hic ferit aſtra piae Relligionis apex.

